

ÅRSRAPPORT

2023

**DET NATIONALE PARTNERSKAB
MOD HJEMLØSHED**

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed - opmærksomhedspunkter til det politiske niveau	6
Præsentation af afrapportering.....	9
Den nye lovgivning for omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.....	10
Caseeksempel: Et nyt forløbsprogram i Københavns Kommune	13
Hvad understøtter den gode implementering af Housing First-tilgangen og omlægningen af indsatsen mod hjemløshed?	15
Tal og data: Billige boliger og hjemløshed i tal.....	16
Opfølgning på data på hjemløshedsområdet	18
Deltagelsesperspektiv: Fra bolig til hjem	20
Caseeksempel fra OMBOLD.....	22
Deltagelsesperspektiv: Støtte i overgangen fra hjemløshed til egen bolig.....	24
Hvad skal der ske?	26

Forord

I regeringen mener vi, at det er helt afgørende at bekæmpe hjemløshed. Simpelthen fordi hjemløshed ikke hører til i et velfærdssamfund som vores. Derfor er jeg glad for, at omlægningen af indsatsen mod hjemløshed nu er trådt i kraft. For med omlægningen har vi for alvor taget store og vigtige skridt på vejen til at nedbringe antallet af borgere, som lever i hjemløshed i Danmark og gøre op med langvarig hjemløshed.

Omlægningen har det centrale udgangspunkt, at borgere i hjemløshed hurtigere skal sikres en billig bolig, samtidig med at vi sørger for, at borgeren får en nænsom hånd i ryggen, når borgeren tager hul på tilværelsen i egen bolig.

Men selvom arbejdet er godt begyndt, er der stadig udfordringer på hjemløshedsområdet, som der skal tages hånd om, før vi kommer i mål. Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed er nedsat for netop at følge implementeringen af omlægningen af indsatsen mod hjemløshed og rapportere tilbage til os politikere. Det er et vigtigt forum, som skubber på for en fortsat målrettet indsats og en fælles retning, så de grundlæggende forandringer, der ligger i omlægningen, bliver til virkelighed.

Spørger man borgere i hjemløshed, er en af de store udfordringer selve overgangen til egen bolig. Det handler om alt fra etableringen af boligen som det hjem, der er tiltænkt, til opbygningen af nye fællesskaber.

Afreporteringen 2023 for Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed sætter fokus på bl.a. støtte i overgangen fra hjemløshed til egen bolig og på eksisterende data om hjemløshed og billige boliger. Jeg har derfor set meget frem til at læse afreporteringen 2023, som opsummerer de drøftelser, opmærksomhedspunkter og gode erfaringer, som partnerskabet har udvekslet i det forgangne år.

God læselyst.

Pernille Rosenkrantz-Theil
social- og boligminister

Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed

– opmærksomhedspunkter til det politiske niveau

Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed er nedsat for at følge omlægningen af indsatsen mod hjemløshed. Partnerskabet er etableret som følge af aftalen om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025. Partnerskabet består af en række centrale aktører på hjemløshedsområdet med repræsentation af bl.a. civilsamfundsaktører, boformer, kommuner og borgere.

Partnerskabet skal i årene 2022-2025 følge implementeringen af omlægningen af indsatsen mod hjemløshed, som trådte i kraft d. 1. oktober 2023, samt udviklingen på området generelt. Med etableringen af Partnerskabet er det aftalt, at der årligt aflægges en afrapportering, der redegør for de drøftelser, der har været i Partnerskabet i løbet af året. Partnerskabet har i 2023 mødtes til to partnerskabsmøder, ligesom der har været afholdt en række mindre møder i de underliggende arbejdsgrupper (arbejdsarenaer), som Partnerskabet er inddelt i. Arbejdsarenamøderne har haft fokus på bl.a. den gode overgang til eget hjem og den sociale støtte baseret på de specialiserede støttemetoder i Housing First-tilgangen.

I det følgende viderefremmes de væsentligste opmærksomhedspunkter i omlægningen af indsatsen mod hjemløshed, som Partnerskabet ønsker at gøre opmærksom på, til det politiske niveau.

Pakkeløsning med økonomisk hjælp i overgangen til egen bolig

Partnerskabet bemærker, at der efter nuværende regler i lov om aktiv socialpolitik er mulighed for, at kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter til borgere i hjemløshed, der skal i egen bolig. Partnerskabet mener, at det kan være en udfordring for borgerens overgang til en tilværelse i eget hjem, at mulighed for økonomisk støtte anvendes forskelligt fra kommune til kommune – fx hvor meget der bevilliges og til hvad. Partnerskabet bemærker, at økonomisk hjælp er afgørende for, at borgeren kan støttes i at gøre boligen til et hjem og oplevelsen af at have et hjem.

Partnerskabet foreslår, at der etableres en "pakkeløsning" med økonomisk hjælp til borgere, der skal flytte ud i egen bolig. Denne pakkeløsning kan fx bestå i bevilling af flyttehjælp, etableringshjælp, indskudslån/depositum og enkeltydelse til indbo. Økonomisk støtte til at borgeren kan etablere sig i eget hjem vil sikre, at borgeren får en tryk overgang

til egen bolig, og det kan være med til at understøtte, at boligen fastholdes. Desuden vil en pakkeløsning understøtte en ensartethed på tværs af kommunegrænser, således at borgere ikke oplever forskel i bevilliget hjælp til etablering, afhængig af hvilken kommune de hører til.

Mangel på billige og egnede boliger

Partnerskabet bemærker, at fundamentet for omlægningen af indsatsen mod hjemløshed er, at der er tilstrækkeligt med billige boliger, som er egnede for målgruppen. Der bør være politisk opmærksomhed på at sikre, at der på den korte bane tages både almene og private boliger i brug, og at der på længere sigt sikres kontinuerligt byggeri af billige boliger. Herudover skal der i højere grad sikres mulighed for at bo på botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, for de borgere i hjemløshed der ikke vurderes at have gavn af at bo i egen bolig. Der gøres dog også opmærksom på, at der er geografiske forskelle på boligudfordringerne, hvor særligt de største byer er udfordret.

Øget tidspres som følge af ønsket om kortere ophold på § 110-boformer for borgere i hjemløshed

Partnerskabet bemærker, at det er positivt, at der arbejdes efter, at den enkelte borger hurtigere skal hjælpes videre til en permanent bolig, hvilket refusionsperioden på 90 dage (120 dage i indfasningsperioden) tilskynder. Partnerskabet mener, at det er udtryk for, at de økonomiske incitament er i omlægningen fungerer efter hensigten. Det øgede tidspres skaber dog også udfordringer i sagsbehandlingen med at sikre den faglige udredning af borgere, hvor både kommune, boform og borger inddrages, som man er vant til. Dette med henblik på at sikre den bedste bolig- og støtteløsning til borgeren. Samtidig bemærkes det, at det øgede tidspres også kan have konsekvenser for borgerens oplevelse af opholdet på boformen, da behovet for ro og tryk er i mindre grad er i fokus, når arbejdet centrerer sig om, at borgeren skal videre. I den forbindelse pointerer Partnerskabet, at det kan være nødvendigt at se på ressourcerne i både den kommunale sagsbehandling og på § 110-boformen.

Bevilling af bostøtte efter servicelovens § 85 a i relation til handle- og betalingskommune

Partnerskabet bemærker, at der kan opstå problemer med at få bevilget bostøtte for borgere, der kommer fra én kommune, tager ophold på en § 110-boform i en anden kommune og ved udskrivning ikke ønsker at flytte tilbage til borgerens oprindelige kommune igen. Udfordringen er, at borgeren først skifter handlekommune, når borgeren flytter ud fra § 110-boformen, mens det samtidigt fremgår af den nye lov, at kommunen først kan få refusion, når der er truffet afgørelse om boligløsning og bostøtte. Det får den konkrete betydning, at den nye handlekommune, der skal levere støtte til borgeren efter § 85 a, først kan træffe afgørelse herom

efter udskrivning, hvilket medfører, at den nye handlekommune ikke kan få refunderet udgifterne til støtten. Partnerskabet gør samtidig opmærksom på, at det kan have konsekvenser for borgeren og borgerens videre forløb, hvis ikke der er afklaring på bostøtte forud for indflytning i egen bolig.

Fokus på borgere i hjemløshed uden for § 110-boformer

Partnerskabet bakker op om de økonomiske incitament er i omlægningen, der skal understøtte, at borgere fra boformer efter servicelovens § 110 kommer i egen bolig med bostøtte efter de specialiserede støttemetoder fra Housing First-tilgangen. Partnerskabet bemærker dog, at de økonomiske incitament er i omlægningen er rettet mod borgere, der tager ophold på § 110-boformer. Med andre ord er der ikke i samme grad incitament til, at borgere, der ikke har haft ophold på en boform efter servicelovens § 110, tilbydes en bolig eller får bevilget støtte efter servicelovens § 85 a, selvom de også er i målgruppen for at modtage støtten, og kommunerne er forpligtet til at tilbyde støtte. Der henvises i den forbindelse til VIVEs nationale kortlægning af hjemløshed 2022, som viser, at ca. halvdelen af den samlede gruppe af borgere i hjemløshed i Danmark opholder sig uden for § 110-boformerne (fx gadesovere). Partnerskabet ønsker derfor at gøre opmærksom på behovet for at forebygge hjemløshed for eksempelvis unge, som befinder sig i andre former for hjemløshed end ophold på § 110-boformer.

Præsentation af afrapportering

Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed skal årligt afrapportere til det politiske niveau i perioden 2022-2025. Den følgende afrapportering præsenterer Partnerskabets drøftelser på baggrund af de to partnerskabsmøder, der er afholdt i 2023. Møderne udgør Partnerskabets tredje og fjerde møde.

Afrapporteringens afsnit falder inden for følgende tre emner:

Den nye lovgivning

På det tredje møde i Partnerskabet blev der givet en introduktion til kerneelementerne i lovændringen om omlægningen af indsatsen mod hjemløshed med henblik på at understøtte omstillingen i praksis, og der var mulighed for, at Partnerskabet kunne stille spørgsmål til Social-, Bolig- og Ældreministeriet. På det fjerde partnerskabsmøde fortsatte drøftelsen af omlægningen med fokus på udvælgelse af implementeringsdrivere for den gode implementering. I afrapporteringen præsenteres først kerneelementerne i lovændringen og Partnerskabets fokus i drøftelsen på mødet og dernæst implementeringsdrivere og barrierer for omlægningen.

Opfølgning på data på hjemløhedsområdet

Partnerskabet har til opgave at følge omlægningen på hjemløhedsområdet samt målsætningerne om at reducere antallet af mennesker i hjemløshed og afskaffe langvarig hjemløshed. Som følge heraf er Partnerskabet på det tredje partnerskabsmøde blevet præsenteret for en række data om borgere på boformer efter § 110 i serviceloven og billige boliger. Afrapporteringen præsenterer således udvalgte data for billige boliger og hjemløshed såvel som hovedpointer fra Partnerskabets drøftelse af data på det tredje partnerskabsmøde.

Borgernes stemme – deltagelsesspor ved Rådet For Socialt Udsatte

I Partnerskabet indgår et deltagelsesspor, som skal give personer i hjemløshed eller personer, som tidligere har oplevet hjemløshed, mulighed for aktivt at bidrage med viden og erfaring i arbejdet med omlægningen. Deltagelsessporene i 2023 tog udgangspunkt i tematikkerne *'Fra bolig til hjem'* og *'Brug af velfærdsystemets indsatser og ydelser blandt borgere i hjemløshed og sammenhæng i støtten'*. Afrapporteringen gennemgår resultaterne fra deltagelsessporene, som blev præsenteret på henholdsvis tredje og fjerde møde.

Afrapporteringen indeholder desuden to caseeksempler, der afspejler de faglige input, som Partnerskabet har fået på de to partnerskabsmøder i 2023. Et caseeksempel fra Københavns Kommune om kommunens forløbsprogram i forbindelse med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed og et caseeksempel fra OMBOLD om arbejdet med at etablere fællesskaber for borgere i hjemløshed eller med hjemløshedserfaring.

Den nye lovgivning for omlægningen af indsatsen mod hjemløshed

Den 4. maj 2023 vedtog et enstemmigt Folketing lovforslaget om *omlægningen af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.* Året forinden blev *Aftalen Fonden for Blandede byer – flere billige boliger og en vej ud af hjemløshed* vedtaget, som muliggør, at der gives tilskud til midlertidig nedsættelse af husleje samt permanent nedsættelse af huslejen i nye almene billige boliger. Samme år indgik den daværende regering en aftale med KL om at anvise 2.000 personer i hjemløshed til en eksisterende billig almen bolig.

Partnerskabets tredje møde fandt sted efter vedtagelsen af lovforslaget, men inden lovens ikrafttrædelse d. 1. oktober 2023.

Kerneelementerne i den samlede omlægning består af følgende:

● Præcisering af målgruppe og formål

Formålet med præciseringen er at tydeliggøre, at ophold på en boform efter servicelovens § 110 skal være af akut karakter med henblik på at der findes en varig boligløsning for borgeren.

● Krav om handleplaner

Der fastsættes krav om, at kommunen skal udarbejde en handleplan for borgere, der har ophold på en boform efter servicelovens § 110, som bl.a. skal beskrive borgerens udfordringer og støttebehov.

● Ny bostøtte efter Housing First-tilgangen

Der indføres en ny bestemmelse for bostøtte, som giver kommunerne mulighed for at tilbyde støtte til borgere efter de specialiserede støttemetoder i Housing First-tilgangen.

● Refusionsomlægning

Der skabes øget incitament til handling fra kommunernes side, idet nye refusionsregler forkorter refusionsperioden for ophold på boformer efter servicelovens § 110, og i stedet giver kommunerne mulighed for at få refusion på udgifter til bostøtte efter Housing First-tilgangen i op til 2 år efter borgerens udskrivning fra en boform.

● Udskrivningskompetence

Kommunerne får kompetence til at træffe afgørelse om at udskrive en borger fra en boform efter servicelovens § 110 under forudsætning af en række betingelser. Det gælder bl.a., at borgeren skal anvises til egen bolig eller botilbud og visiteres til den rette sociale støtte, så boligen kan fastholdes.

● Fast Track i Ankestyrelsen

Klagesager om bostøtten vil således køre i et selvstændigt og hurtigere spor i Ankestyrelsen og så vidt muligt behandles inden for 8 uger.

Spørgsmål til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

I Partnerskabets drøftelse af lovgivningen om omlægningen af indsatsen mod hjemløshed fik Partnerskabets medlemmer mulighed for at stille spørgsmål til Social-, Bolig- og Ældreministeriet til de områder af omlægningen, som medlemmerne fandt væsentligt at få uddybet.

Der var en stor interesse i at få en afklaring på, hvad de nye refusionsregler vil komme til at betyde for kommuner, boformer og borgere for hhv. ophold på en boform efter § 110, et midlertidig botilbud efter § 107 samt støtte efter § 85 a. Herudover blev der stillet spørgsmål til, hvilke krav der stilles for at kunne levere støtte efter § 85 a.

Endeligt var der blandt Partnerskabets medlemmer et fokus på den betingede kommunale udskrivningskompetence, herunder borgerens mulighed for at takke nej til den anviste bolig eller til botilbud efter servicelovens § 107.

De forskellige spørgsmål og betragtninger, som Partnerskabets medlemmer fik mulighed for at stille til Social-, Bolig- og Ældreministeriet under drøftelsen, er taget med i ministeriets arbejde med at opdatere vejledningerne til serviceloven, som beskriver, hvordan lovændringen skal forstås som følge af omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.

Caseeksempel: Et nyt forløbsprogram i Københavns Kommune

Socialforvaltningen i Københavns Kommune påbegyndte implementeringen af den ventede lovgivning allerede i 2022 med en omfattende omstilling og styrkelse af indsatsen mod hjemløshed, herunder en hurtigere overgang for borgere med ophold på § 110-boformer til egen bolig med relevant støtte gennem et nyt forløbsprogram på boformerne.

Forløbsprogrammet har til formål at understøtte et tættere samarbejde mellem borger, boformsmedarbejdere og borgers myndighedssagsbehandler, hvor der fra starten af opholdet på en § 110-boform er fokus på forløbet frem mod overgangen til en anden boligløsning. Dette medvirker til at afkorte tiden væsentligt fra indskrivning på en boform efter servicelovens § 110 til afklaring og indstilling til bolig eller anden boligløsning.

Med forløbsprogrammet har Københavns Kommune opnået gode erfaringer med, at en fremskudt myndighedssagsbehandler ugentligt deltager i møder på § 110-boformen og deltager i beboergennemgang. Det har givet et gensidigt kendskab mellem udfører og myndighed samt bedre muligheder for spontane samtaler med borger på § 110-boformen.

Forløbsprogrammet bygger på et vigtigt princip for samarbejdet mellem myndighed og udfører: "Vi bygger oven på hinanden". Det betyder, at medarbejderen på § 110-boformen i sin observation og dokumentation bidrager mere målrettet til udredning af særligt borgers boevne (hverdagsmestring). Samtidig peger sagsbehandlerne – efter deres borgermøder – på de forhold, som § 110-boformen meget gerne må dokumentere

nøjere. Dette bidrager til en hurtigere udredning af borgers boevne, støttebehov m.m., uden at det er nødvendigt at gå på kompromis med kvaliteten af udredningen.

Behov for flere billige boliger

Der mangler billige boliger i København, og det er klart den største udfordring for at realisere intentionerne i omlægningen af indsatsen mod hjemløshed, ligesom det udgør en økonomisk udfordring som følge af refusionsomlægningen. Selv med indførelsen af det permanente huslejetilskud er det meget vanskeligt at opføre nye almene billige familieboliger, som borgere i hjemløshed kan betale.

Kommunen og BL 1. kreds har netop indgået aftale om en ny udlejningsaftale for 2024-2027. Formålet med den nye aftale er, at sikre at der bliver stillet flere boliger til rådighed for den boligsociale anvisning, samtidig med at flere afdelinger end i dag har en socialt bæredygtig beboersammensætning.

Desuden anvender Socialforvaltningen mulighederne for kommunalt og statsligt huslejetilskud og har skruet op for bostøtten, så flere borgere nu får bostøtte efter de specialiserede støtte metoder i Housing First-tilgangen. Støtten gives ud fra en vurdering af den enkeltes behov og ønsker, så borgerne kan leve et værdigt og meningsfuldt liv på deres egne præmisser og indgå som naboer i de almene boligafdelinger.

Hvad understøtter den gode implementering af Housing First-tilgangen og omlægningen af indsatsen mod hjemløshed?

Partnerskabet har på det fjerde partnerskabsmøde udvalgt fem opmærksomhedspunkter i forbindelse med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed, som de ønsker at rejse til det politiske niveau. Resultatet af udvælgelsen fremgår på side 6-7 i afrapporteringen, hvor de valgte opmærksomhedspunkter er præsenteret.

Partnerskabet har, som en del af arbejdet med at udvælge opmærksomhedspunkter til det politiske niveau, også peget på en række implementeringsdrivere, som er med til at understøtte den gode implementering af omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.

På tværs af Partnerskabet fremhæves det, at der opleves stor velvilje til at løfte den nye kerneopgave, som omlægningen af indsatsen mod hjemløshed omfatter. Det påpeges, at der etableres gode samarbejder mellem forskellige aktører på tværs af kommuner, boligorganisationer, boformer, bostøttemedarbejdere mv., hvilket er en central forudsætning for, at omlægningen kan lykkes i praksis.

Derudover blev det også fremhævet, at der er et øget fokus på at udbrede støtte efter Housing First-tilgangen, ligesom der er stor interesse for kurser og mere viden om de specialiserede støttemetoder i Housing First-tilgangen. Det vidner således om, at der generelt er opbakning til at arbejde efter omlægningens metodiske udgangspunkt, hvilket er med til at understøtte den forandring, som er tiltænkt med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.

Partnerskabet og den opbakning, der er blandt de forskellige repræsenterede aktører, bliver desuden fremhævet som en vigtig faktor for, at arbejdet med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed er i god gænge.

Fortsatte barrierer i arbejdet med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed

Ud over de fem opmærksomhedspunkter, som er fremhævet i afrapporteringens start, gør Partnerskabet opmærksom på flere barrierer i arbejdet med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed, der bør være fokus på at håndtere i det videre arbejde.

Vigtigheden af at sikre variation i boligmuligheder for borgere i hjemløshed fremhæves bl.a. som væsentligt for at få omlægningen til at lykkes. Det pointeres, at målgruppen kan have forskellige boligbehov, som i højere grad bør kunne imødekommes, hvis hjemløshed skal nedbringes. På samme måde bør overgangen til egen bolig være et fokusområde, og det fremhæves som centralt, at der sættes fokus på at hverdagen i egen bolig opleves meningsfuld for borgeren. Det er både i form af skabelsen af et (trygt) hjem og sikring af en hverdag med fællesskaber, herunder muligheden for at varetage arbejde som er egnet for målgruppen.

Tal og data: Billige boliger og hjemløshed i tal

Det fremgår af den seneste kortlægning af hjemløshed, at der i 2022 blev registret 5.789 borgere i hjemløshed i Danmark i uge 6. Til sammenligning var der 6.431 borgere i hjemløshed i uge 6 ved kortlægningen i 2019, og den seneste kortlægning vidner således om et fald i antallet af borgere i hjemløshed på knap 10 pct. Faldet står i kontrast til den markante stigning i hjemløshed, som skete i perioden fra 2009-2017. Effekten af lovgivningen for omlægningen af indsatsen mod hjemløshed kan ikke ses i de eksisterende data, da den seneste nationale kortlægning af hjemløshed er foretaget i 2022. Data er derved indsamlet før ikrafttrædelsen af den nye lovgivning d. 1. oktober 2023. Der peges i kortlægningen fra 2022 på, at en årsag til faldet i antallet af borgere i hjemløshed kan hænge sammen med et øget strategisk fokus i kommunerne på at omstille indsatsen på hjemløshedsområdet med afsæt i Housing First-tilgangen. Den næste kortlægning finder sted i 2024.

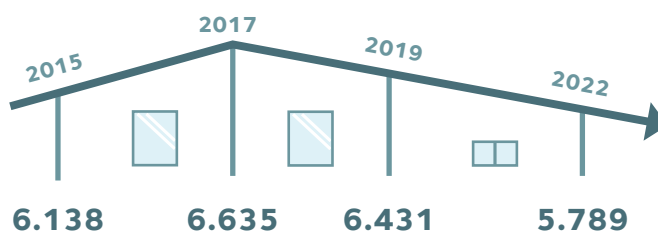
Det fremgår videre af den seneste kortlægning, at 47 pct. af borgere registreret i en hjemløshedssituation har opholdt sig på boformer efter servicelovens § 110 (herberger og forsorgshjem), hvilket gør det til den hjemløshedssituation, som flest personer har befundet sig i. Antallet af personer, der opholder sig på boformer efter § 110 i serviceloven (forsorgshjem eller herberger), er steget fra 6.500 til 6.700 personer i perioden 2018-2021. Det gennemsnitlige antal overnatninger pr. borger var i 2021 på 131 dage. I forhold til gengangere på boformer efter § 110 viser data fra 2021, at 71 pct. af brugerne i 2021 havde ét ophold om året, og der var således 29 pct., som havde flere ophold om året. Omkring 4 pct. havde over fire ophold i løbet af et år.

Særligt billige boliger defineres i flere forskellige sammenhænge som almene familieboliger med en husleje på under 3.500 kr. om måneden. I perioden 2020-2022 har der samlet set været et fald i antallet af familieboliger med en husleje under 3.500 kr. og således også et fald i antallet af udlejninger og kommunale anvisninger af disse. I 2022 var der 31.268 særligt billige almene familieboliger. Heraf blev 5.400 genudlejet, og 600 af disse blev tildelt ved kommunal anvisning.

Partnerskabet vil løbende drøfte en række faste tematiske opfølgingspunkter i forbindelse med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed. I 2023 har dataopfølgningen haft særlig fokus på borgere med ophold på boformer efter servicelovens § 110 og billige boliger til målgruppen. Over årene vil det variere, hvilke dataopfølgingspunkter der er i fokus. I 2025 skal Partnerskabet således bl.a. drøfte:

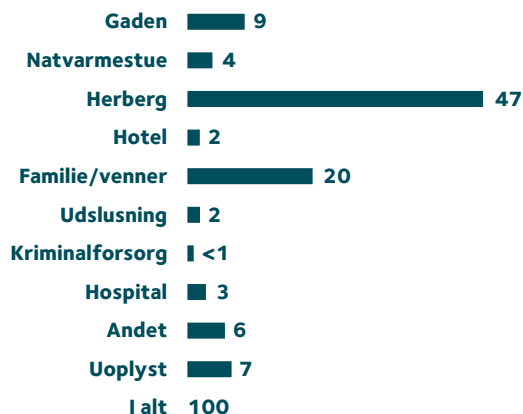
- Antallet af borgere der modtager bostøtte efter Housing First-tilgangen
- Borgernes overgang mellem boformer efter servicelovens § 110 og øvrige indsatser i serviceloven, herunder forholdet mellem midlertidige botilbud (§ 107) og længerevarende botilbud (§ 108).

Antal personer i hjemløshed

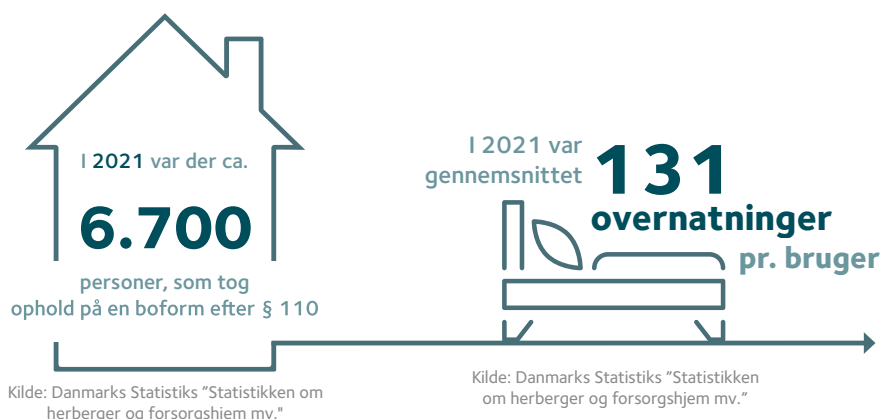
Kilde: VIVE's "Hjemløshed i Danmark 2022"

Personer i hjemløshed efter hjemløshedssituationer i 2022 (pct.)

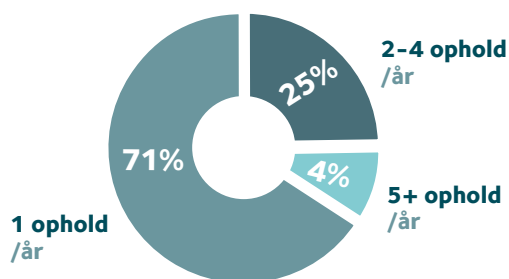

Kilde: VIVE's "Hjemløshed i Danmark 2022"

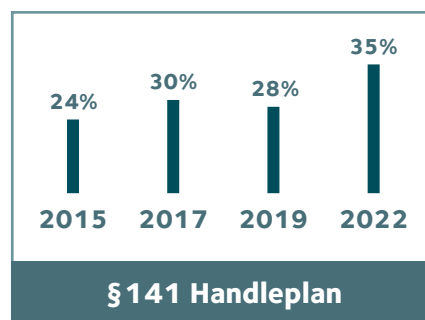

Gengangere på boformer efter § 110 i løbet af 2021

Kilde: Danmarks Statistiks "Statistikken om herberger og forsorgshjem mv."

Antallet af personer, der har en kommunal handleplan (§ 141)

Kilde: VIVEs "Hjemløshed i Danmark 2022"

Kilde: Social- og Boligstyrelsen (baseret på Landsbyggefondens huslejerregister)

Kortlægning af boligudbuddet i landets kommuner

Partnerskabet har efterspurgt viden om boligudbuddet i kommuner. I den forbindelse har Social- og Boligstyrelsen udarbejdet en kortlægning med titlen: "Fra Bolig Til Hjem - Relevante boligløsninger til borgere i hjemløshed", som indeholder kvantitative data af eksisterende boligtyper i kommunerne og en gennemgang af de forskellige muligheder for at fremskaffe boliger til målgruppen.

Opfølgning på data på hjemløshedsområdet

Partnerskabet har til opgave at følge omlægningen af indsatsen mod hjemløshed og målsætningerne om at reducere antallet af mennesker i hjemløshed og afskaffe langvarig hjemløshed i Danmark. Der er fastlagt en række dataopfølgingspunkter, som danner afsæt for Partnerskabets opfølgning på omlægningen af indsatsen mod hjemløshed. De faste opfølgingspunkter vedrører bl.a. udviklingen i antallet af borgere på boformer efter servicelovens § 110, herunder antallet af gengangere, samt udviklingen i udbuddet af billige boliger til udsatte grupper og udbuddet af boligformer, tilbud og støtteformer, som er nødvendige for at bringe borgere ud af hjemløshed.

På det tredje møde i Partnerskabet blev der gennemgået en række opgørelser over henholdsvis borgere med ophold på § 110-boformer og billige boliger, som Partnerskabet havde modtaget forud for mødet. I det følgende opsummeres hovedpointerne fra opgørelserne og Partnerskabets refleksioner herom.

Borgere med ophold på boformer efter servicelovens § 110

Partnerskabets drøftelse af udviklingen på § 110-boformer tog afsæt i registerdata fra Danmarks Statistik, som viser, at der i 2021 var ca. 6.700 personer, som tog ophold på en boform efter servicelovens § 110. Antallet af borgere på § 110-boformer er steget fra 6.500 til 6.700 personer i perioden 2018-2021. Aldersfordelingen har været stabil de seneste år, idet ca. halvdelen af borgere på boformer i 2021 var under 40 år og ca. en fjerdedel mellem 18-29 år. Hertil bemærker Partnerskabet, at unge under 24 år som udgangspunkt ikke bør opholde sig på boformer efter servicelovens § 110, men bør tilbydes andre tilbud efter serviceloven eller anden lovgivning som fx udslusningsboliger, almene ungdomsboliger, startboliger, m.v.

Tallene viser desuden en stigning i den gennemsnitlige opholdstid på boformer efter servicelovens § 110: Fra 121 overnatninger i 2018 til 131 overnatninger pr. borger i 2021. Der ses desuden en stigning i antallet af pladser fra

ca. 2.500 i 2018 til ca. 3.000 pladser i 2021. I forhold til gengangere havde 29 pct. af borgerne i 2021 mere end ét ophold i løbet af året. Godt 32 pct. af personer med ophold i 2021 havde også ophold i 2019 og/eller 2020. For 69 pct. og dermed størstedelen af udflytningerne fra et ophold på en boform i 2021, skete udskrivningen efter forudgående aftale med § 110-boformen.

Partnerskabet noterede sig, at det er bemærkelsesværdigt, at der er 31 pct. af opholdene, hvor udskrivningen sker uden forudgående aftale. Partnerskabet efterspurgte i den forbindelse mere viden om udskrivninger, herunder viden om årsager til udskrivninger. Derudover kommenterede Partnerskabet på aktualiteten af de data, som blev præsenteret på mødet, idet de seneste data på mødets tidspunkt var fra 2021. Udviklingen på § 110-boformer skal ses i lyset af, at omlægningen af hjemløshedsindsatsen først er trådt i kraft den 1. oktober 2023 og således ikke er slået igennem i de præsenterede data. Partnerskabet gjorde derfor opmærksom på, at man ser frem til at følge op på data i 2025, hvor det forventes at se effekt af omlægningen i de faste opfølgingspunkter.

Boliger til udsatte borgere

Partnerskabets drøftelse af udviklingen i udbuddet af boliger til udsatte borgere tog udgangspunkt i data fra Social- og Boligstyrelsen (baseret på Landsbyggefondens huslejeregister), som viser, at der primo 2023 var godt 31.300 særligt billige almene familieboliger i hele landet. Særligt billige boliger defineres i flere sammenhænge som almene familieboliger med en husleje på under 3.500 kr. om måneden, og de er således relevante at følge i forhold til omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.

I løbet af 2022 blev 5.400 særligt billige almene familieboliger genudlejet, hvoraf godt 600 blev tildelt via kommunal anvisning. Data viser desuden, at der samlet set har været et fald i antallet af familieboliger med en husleje under 3.500 kr./md. og således også et fald i antallet af genudlejninger og kommunale anvisninger af disse i perioden 2020-2022.

Der blev givet nye tilsagn til 22 inklusionsboliger og 13 skæve boliger i 2022. Med etableringen af *Fonden for blandede byer* blev der oprettet nye puljer for tilvejebringelse af billige almene familieboliger. I 2022 blev der desuden afsat en ramme til tilskud til nedsættelse af huslejen til i alt 1.134 boliger i 22 kommuner. Af disse var der pr. 15. maj 2023 påbegyndt eller indgået aftale om udlejning af 66 lejemål med huslejetilskud. De resterende midler i puljen blev genmeldt i foråret 2023.

Partnerskabet udtrykte på tredje partnerskabsmøde et generelt ønske om, at det bør gå hurtigere med at få tilvejebragt billige og relevante boliger til borgere i hjemløshed. Hertil blev det pointeret, at det er væsentligt, at der bliver indgået aftaler mellem kommuner og boligorganisationer om særligt billige boliger, der kan anvises til borgere i hjemløshed. Partnerskabet ser således frem til at følge udviklingen i antallet af særligt billige boliger, herunder også skæve boliger og lignende boligtyper til målgruppen.

Partnerskabet fremhævede desuden, at data udgør et vigtigt informeret grundlag for arbejdet med omlægningen af indsatsen mod hjemløshed, og at der således bør være løbende fokus på, om der er behov for mere og yderligere data på flere elementer i omlægningen. Det fremhæves, at det kunne være interessant, at der i det fremadrettede arbejde blev sat fokus på data om fx handleplaner, årsag til udskrivning fra en boform efter servicelovens § 110 og udviklingen i anvisningen af boliger til målgruppen. Partnerskabet fremhævede desuden, hvordan data også kan skabe værdi for aktørernes lokale arbejde og særligt giver mulighed for at have en mere strategisk tilgang i arbejdet.

Af rapporteringen afspejler de tal, som Partnerskabets aktører er blevet præsenteret for på tredje partnerskabsmøde i juni 2023.

Den seneste opdatering vedr. huslejetilskud viser, at der i den anden ansøgningsrunde var 10 kommuner, som fik tildelt tilsagnsrammer svarende til i alt 211 boliger med tilskud. Samlet er der givet tilsagnsrammer, der svarer til i alt 1.345 boliger til 30 kommuner (2 kommuner har ansøgt både i første og anden ansøgningsrunde). De tildelte kommunale tilsagnsrammer udmønter den samlede ramme for puljen på 150 mio. kr. Af de kommuner, der har modtaget tilsagnsramme, har 14 kommuner til og med d. 26. oktober 2023 påbegyndt eller indgået aftale om i alt 174 lejemål med huslejetilskud.

Den seneste opdatering vedr. etableringstilskud viser, at der er givet 3 tilsagn svarende til 37 boliger eller 16,7 mio. kr. i alt. Den samlede ramme til hele puljen udgør i alt 900 mio. kr., heraf 186,5 mio. kr. i 2023. Den lave søgning har formentlig flere forklaringer, som bl.a. løbende ansøgningsfrister frem til 30. november 2027, høj inflation og kraftige prisstigninger på byggevarer/-materialer, samt at antallet af påbegyndte projekter i den almene boligsektor generelt har været lavere i 2023 sammenlignet med fx årene 2020 og 2021.

Ud over huslejetilskud og etableringstilskud har kommuner og boligorganisationer mulighed for at søge en række andre puljer under *Fonden for blandede byer*, som skal bidrage til at sikre flere bæredygtige og betalbare almene boliger – særligt i de større byer.

Deltagelsesperspektiv: Fra bolig til hjem

Om deltagelsessporet

Rådet for Socialt Udsatte har ansvaret for at tilvejebringe viden og erfaringer til Partnerskabet fra mennesker, der er i hjemløshed eller tidligere har levet i hjemløshed. Processen kaldes *deltagelsessporet* i regi af Partnerskabet.

Partnerskabet udvælger, hvilke temaer de ønsker, at deltagelsessporet skal belyse. For deltagelsessporet i 2023 blev der valgt to temaer: *Fra bolig til hjem* og *Brug af velfærdssystemets indsatser og ydelser blandt borgere i hjemløshed og sammenhæng i støtten*.

Der har været afholdt i alt fire workshops om de to temaer i 2023 for at indhente viden fra mennesker i hjemløshed og tidligere erfaring med hjemløshed. I denne afrapportering præsenteres opsummerende hovedpointer. Nedenfor præsenteres hovedpointer fra temaet *Fra bolig til hjem*. I et senere afsnit i afrapporteringen præsenteres hovedpointer fra det andet tema.

Tema: Fra bolig til hjem

Temaet blev drøftet på to heldagsworkshops med de samme deltagere. Temaet blev belyst af erfaringerne fra 12 deltagere med hjemløshedserfaring. Den ene workshop handlede om den rette boligløsning, mens den anden workshop handlede om, hvordan gør man en bolig til et hjem, samt et fokus på meningsfulde fællesskaber når man kommer i egen bolig.

DEN RETTE BOLIGLØSNING

De fleste deltagere ønskede en helt almindelig bolig med strøm i væggen, varme i radiatoren, lås på døren og uden skimmelsvamp og fugtskader. Nogle ønskede at bo i byen, nogle ønskede at bo på landet, nogle ønskede mulighed for at få tilbudt en bolig i en anden kommune, men fælles var ønsket om et godt lokalt miljø, hvor man er velkommen, som man er, og hvor der er nem adgang til offentlig transport og indkøb i nærheden. Nogle ønskede også muligheden for at kunne bo sammen med andre eller bo i kollegieboliger, fx seniorkollegier, på alternative plejehjem og i dyrevenlige boliger.

FRA BOLIG TIL HJEM

For de fleste deltagere er et hjem et sted, man kan indrette, som man vil ift. farven på væggene, og hvor der er de mest basale møbler og køkkengrej. Det er også et sted, hvor man kan lukke og låse døren, og hvor der er gardiner, man kan trække for, så man ikke føler, man er til skue for alle andre. Et hjem er også en følelse: duften af hjemmelavet mad, et sted hvor TV'et er tændt, hvor køleskabet er fyldt, og hvor der bliver gjort rent og ryddet op. Men mest af alt er et hjem kærlighed, omsorg og at have nogen at komme hjem til, for mange er det deres kæledyr.

MENINGSFULDE FÆLLESSKABER

Mange skal starte forfra med at opbygge et netværk og gendanne relationer til familie og andet netværk, når de flytter i bolig. Det kan være svært at komme i gang, når man føler sig ekskluderet eller usikker pga. sin udsathed. Derfor er der brug for støtte, både til at indgå i nye fællesskaber og til at genskabe og vedligeholde kontakt til fx familie. Samtidig kan økonomi være en barriere for at deltage i det almindelige forenings- og kulturliv.

Caseeksempel fra OMBOLD

Peter er midt i 20'erne og har været mere igennem, end de fleste oplever på et helt liv. Hans liv har både budt på anbringelser, stofmisbrug, vold og hjemløshed. De traumatiske oplevelser har givet Peter en hård facade og en aggressiv attitude, hvilket har resulteret i isolation og ensomhed.

Men noget ændrede sig, da Peter i 2020 boede på en boform efter servicelovens § 110. Fra sit vindue kunne han se nogle af de andre beboere spille fodbold i gården. Nogle kunne knapt nok løbe, andre var gode og andre så bare på og heppede.

Peter fulgte med fra sit vindue de næste par uger, og herfra kunne han se, at de andre spillere fra § 110-boformen havde det sjovt. Der blev givet velkomstkram til alle, og på banen blev der uddelt high fives og rosende ord. Det virkede trygt og imødekommende, og efter et par uger som tilskuer fra vindueskammen blev Peter overtalt til at spille med af en fra personalet.

Fra den dag var Peter fodboldspiller i OMBOLD. Han blev en del af fodboldfællesskabet på § 110-boformen, hvor han spillede med hver eneste uge, og han blev også en del af den gruppe, som jævnligt deltog i fodboldstævner for udsatte mennesker. Med tiden begyndte han endda på egen hånd at opsøge andre af OMBOLDs åbne træninger forskellige steder i København.

Fodbolden gav ham motion, anerkendelse, identitet og en følelse af at være en del af et fællesskab, hvor omdrejningspunktet ikke var misbrug.

Da Peter kom i egen bolig, stoppede han med at spille fodbold på § 110-boformen. Men det var absolut ikke slut med fodbold. Peter begyndte i stedet at deltage fast ved flere af de åbne OMBOLD-træninger i København, og han blev også hurtigt en del af et selvorganiseret hold, som han spillede stævner og asfaltliga sammen med. Fællesskabet med de andre spillere var et fast holdepunkt i Peters ellers kaosfyldte tilværelse.

Fodbolden har givet Peter noget at se frem og stå op til. Det er et frirum, hvor han, med egne ord, kan glemme sine problemer for en stund. Han ved, at problemerne venter derude, men når han har clearet sit hoved med en omgang fodbold, har han et større og bedre overskud til at håndtere dem.

Fodbold kan ikke løse Peters massive udfordringer med stofmisbrug og psykisk sårbarhed, men det har givet ham et meningsfuldt fællesskab, hvor han er accepteret og savnet. Gennem fodbold har Peter fået et socialt netværk, som han også ses med udenfor træninger, og som bekymrer sig og ringer til ham, når han ikke kommer til fodbold.

Siden 2020 har Peter haft både gode og dårlige perioder. Hans tilværelse har på alle måder været omskiftelig, men fodbolden, og det fællesskab der følger med, har været et fast holdepunkt. Peter bor pt. på en § 110-boform på Fyn.

Han havde brug for at komme fysisk væk fra det velkendte misbrugsmiljø i København. § 110-boformen på Fyn har han selv specifikt peget på, for han vidste, at boformen havde et fodboldhold og spillede fodbold hver uge. Nu er han en del af fodboldfællesskabet dér.

OMBOLD understøtter åbne træninger for mennesker i udsatte positioner i 21 kommuner og afvikler regelmæssigt stævner og mesterskaber i alle dele af Danmark.

Deltagelsesperspektiv: Støtte i overgangen fra hjemløshed til egen bolig

Temaet om *Brug af velfærds-systemets indsatser og ydelser blandt borgere i hjemløshed og sammenhæng i støtten* blev drøftet på to heldagsworkshops med de samme deltagere. Den ene workshop handlede om erfaringer med at søge og modtage støtte, mens den anden workshop handlede om deltagernes drømme til fremtidens støtte. Temaet blev belyst af erfaringerne fra 15 deltagere med hjemløshedserfaring.

Her præsenteres hovedpointer fra temaet *Brug af velfærds-systemets indsatser og ydelser blandt borgere i hjemløshed og sammenhæng i støtten*.

7 GRUNDPRINCIPPER FOR GOD STØTTE

1 SE MIG SOM ET MENNESKE

2 LYT TIL MIG

3 SPØRG IND TIL MINE BEHOV

4 TAG MIG ALVORLIGT

5 OPLYS MIG OM MINE RETTIGHEDER OG MULIGHEDER

6 FØLG MIT TEMPO

7 HJÆLP MIG MED AT BYGGE MIG SELV OP IGEN

Erfaringer med at søge støtte

Mange af deltagerne oplever det offentlige system som en stor labyrint, hvor man ikke ved, hvor man skal gå hen for at få hjælp, eller hvad ens rettigheder og muligheder er. Flere oplever at falde mellem to stole eller føler sig som en hoppebold, der bliver kastet rundt i systemet, uden at nogen tager ansvar og griber én. Og når man endelig finder et hul, kan der være flere måneders eller nogle gange års ventetid på at få støtte, selvom man har akut behov for hjælp.

Erfaringer med at modtage støtte

Mange af deltagerne er glade for deres bostøtte, særligt dem der har en støtte, som har fulgt dem fra § 110-borgeren, eller som har været der fra den dag, de fik bolig. Den gode støtte er én, der kender dem og omvendt. For flere er det derfor et problem, når der er stor udskiftning i støttepersonen, da det udfordrer tilliden og trygheden, der er opbygget i relationen. Det kræver et stort overskud at starte forfra igen og igen med at fortælle sin historie, og for mange ender det med, at de giver op på at skabe en relation til deres støtteperson. Mange oplever også, at deres støtte ikke har den faglige viden og erfaring til at forstå deres situation og behov, fx ved rusmiddelafhængighed, psykiske lidelser eller sårbarheder m.m.

Drømme om fremtidens støtte

Deltagerne drømmer om en støtte, der er tidsbegrænset, tværfaglig, opfølgende, helhedsorienteret og stabil. De drømmer om at have maks. én støtteperson, der har den primære kontakt til forskellige myndigheder, og som har en faglig værktøjskasse til bedre at kunne hjælpe og forstå én. De drømmer om, at der er et sted, hvor man kan få hjælp til

at søge støtte, og hvor der er lettilgængelig information om ens rettigheder og muligheder. De drømmer om, at hjælpen også er tilgængelig uden for åbningstid (kl. 9-16), da det er dér, ensomheden og utrygheden ofte banker på. Og de drømmer om mere peer-to-peer, hvor man kan møde andre, der har været i samme situation, og som forstår én og kan guide én på en anden måde.

Partnerskabets drøftelse af deltagernes drømme for fremtidens støtte

Partnerskabet drøftede, hvordan deltagernes drømme kan realiseres i implementeringen af omlægningen af indsatsen mod hjemløshed. De pegede på behovet for en fleksibel, håndholdt, personligt tilrettet og tidsbegrænset støtte, hvor der er gennemgående fagpersoner, og hvor der er mulighed for brobygning til fællesskaber som led i støtten. Der skal for den enkelte være mere inddragelse og selvbestemmelse i egen sag, hvor deres muligheder foldes ud, og der skal være plads og tid til at styrke relationen mellem den enkelte og bostøtten. Og så skal det sikres, at manualerne for de specialiserede støttemetoder i Housing First-tilgangen bliver læst og fulgt i den lokale implementering, og at der skabes økonomiske og organisatoriske rammer til at sikre støtte i overgangen til egen bolig.

A close-up photograph of a person's hands holding a light brown cardboard cutout of a house. The house has several square windows. The background is dark and filled with a pattern of small, glowing circles, resembling falling coins or a digital data stream. The lighting is warm, highlighting the texture of the cardboard and the skin of the hands.

Hvad skal der ske?

Partnerskabet mødes til to årlige partnerskabsmøder i perioden 2022-2025 med henblik på at drøfte og evaluere de forskellige elementer, som følger af omlægningen af indsatsen mod hjemløshed. Tidspunkt og indhold for partnerskabsmøderne er illustreret på næste side. Imellem partnerskabsmøderne afholdes mindre møder i de underliggende arbejdsgrupper (arbejdsarenaer), som Partnerskabet er inddelt i.

2021

Ny politisk aftale
26.11.2021

2022

1. møde / juni 2022

*Partnerskabets formål,
spilleregler og rammer*

2. møde / september 2023

- Housing First som fælles fundament
- Partnerskabets formål og spilleregler
- Den nationale kortlægning af hjemløshed 2022

2023

3. møde / juni 2023

- Introduktion til den nye lovgivning
- Resultater fra deltagelsesspor
- Opfølgning på data

Lovforslag L64 om omlægningen af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v. Ikrafttrædelsen af lovændringen fsva. udvidelse af ordning om udslusningsboliger er **1. juli 2023**, mens omlægningen af indsatsen mod hjemløshed er **1. oktober 2023**

4. møde / november 2023

- Opmærksomhedspunkter til det politiske niveau
- Resultater fra deltagelsesspor
- Valg af tema for deltagelsesspor i 2024

2024

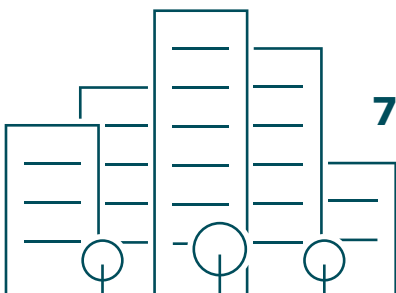
5. møde

6. møde

2025

7. møde

8. møde

DET NATIONALE PARTNERSKAB MOD HJEMLØSHED

